

מערך שיעור העבר של היישוב שלי

עוגני השיעור

שכבת גיל: כיתה ג'

ציר מוביל: היישוב שלי – פרק בסיפור הלאומי

רעיון מרכזי: היכרות עם אירועי העבר של היישוב והשינויים שעבר במהלך השנים

נושא: היישוב שלי בראי תולדות המדינה

מיומנויות:

אוריינות לשונית: הבעה בעל-פה ובכתב, שאילת שאלות

אוריינות מידע: איסוף, עיבוד וארגון מידע

חשיבה יצירתית

טיפול זהות ציונית דתית- השליחות שלי כחלק מהסיפור הלאומי

ערכים וסוגיות לדיון :

כיבוד ערכי המורשת - מחויבות לערכי המורשת והזהות התרבותית

בין-תחומיות: היסטוריה, שפה, אומנות, גאוגרפיה

מערכ השיעור

פתיחה

מטרה: חיבור התלמידים לעבר של היישוב וחשיפה לסיפורי ראשונים.

מה עושים ?

1. מקרינים על הלוח תמונות היסטוריות של היישוב או של אתרים מרכזים בו, או מציגים מפת יישוב ישנה.

• שואלים: מה הייתם מבקשים לדעת? איזו שאלה תרצו לשאול?

2. כותבים על הלוח את שאלות התלמידים.

במידת הצורך מוסיפים שאלות. לדוגמה: מי האנשים שהיו פה לפנינו? מה הם השאירו לנו? האם מישהו מהם מוכר לכם? במה שונות התמונות הישנות לעומת היישוב של היום? אילו דברים ישנים נשארו עד היום? מה גורם לדברים להשתנות?

3. פותחים בפרטי מידע על הקמת היישוב שבו לומדים/גרים התלמידים והתפתחותו.

*את המידע הבסיסי על תולדות היישוב על המורה להכין מראש (דוגמה בנספח 1)

4. מסכמים: מסע בזמן ביישוב: יוצרים טבלת "פעם והיום" – כיצד השתנה היישוב? (תחבורה, בתים, משחקים וכו').

מה צריך?

תמונה היסטורית של היישוב או של אתרים מרכזיים, מפת היישוב, קטע מידע על היישוב (דוגמה בנספח 1).

למידה פעילה

מטרה: חקר אתרים ודמויות מהעבר של היישוב בעבודת קבוצתית

מה עושים ?

מחלקים לקבוצות חקר במטרה לחקור דמות או אתר מעברו של היישוב. מומלץ ליצור כמה קבוצות החוקרות דמויות. כל קבוצה תבחר דמות שונה. כנ"ל לגבי אתרים – כל קבוצה תחקור אתר שונה. תוצר: יוצג בפוסטר, בתמונה, בדף מידע או בכתבה (שאלות הכוונה בנספח 2).

1. **קבוצת אתרים היסטוריים:** חוקרת אתר משמעותי – מיקום, שימוש בעבר והיום, חשיבותו.

2. **קבוצת דמויות מפתח:** בונה "תעודת זהות" לדמות – שם, תפקיד, תקופה, תרומה וסיפור מעניין.

מה צריך?

דף עבודה (נספח 2)
בריסטול, צבעים

חיבור בין המקורות

1. ישעיהו נ"א, א – "הָבִיטוּ אֶל צוּר חֲצֵבְתָּם" → הסתכלו אחורה, מאיפה נחצבתם, מהיסודות, מהאבנים שהונחו בעבר.
2. ירמיהו ל"א, ג – "עוֹד אֲבִנָּה וְנִבְנִית בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל" → לא רק עבר, אלא גם המשך, האחריות לשים את ה"אבן הבאה".

הצעת פעילות לתלמידים

פתיחה

- להציג אבן או לבנה אמיתית בכיתה.
- לשאול: מה מסמלות אבנים בבניית יישוב? האם יש משמעות לכך שהיישוב שלנו נבנה אבן על אבן? פעילות יצירה אפשרות א':

- כל תלמיד מקבל דף עם ציור של קיר אבנים (קצת ריק).
 - בתוך אבן אחת הוא כותב/מצייר: מהי האבן שהעבר נתן לי (מורשת, דמויות מייסדים, סיפורים משפחתיים, מקומות ביישוב).
 - באבן נוספת: מהי האבן שאני מוסיף – התרומה שלי ליישוב, שליחות, חלום לעתיד.
- אפשרות ב':

כתיבה אישית

- כל תלמיד מקבל דף עם אבנים ריקות.
- כותבים בתוך האבנים רעיונות/מעשים שממשיכים את הבנייה:
 - מה אני יכול לעשות?
 - מה כל אחד ביישוב/בארץ יכול לעשות?
 - מה כבר עושים כדי להמשיך את הבניין?

שלב 2: קידוד צבעוני (משחק צבעים)

- בוחרים 3 צבעים מרכזיים:
- עם ישראל – כל מה שקשור לאחדות, עזרה הדדית, גבורה, משפחה.
- ארץ ישראל – כל מה שקשור ליישוב, בנייה, שמירה על הסביבה, תרבות מקומית.
- תורת ישראל – כל מה שקשור לערכים, מצוות, לימוד תורה, חגים ומסורת.
- התלמידים צובעים את האבנים שכתבו לפי הסיווג.

שלב 3: יצירת קיר כיתתי

- תולים את האבנים הצבועות יחד בלוח גדול, כך שנוצר "קיר ישראלי" צבעוני.
- אפשר לשים כותרת: "עוד אבנך ונבנית".

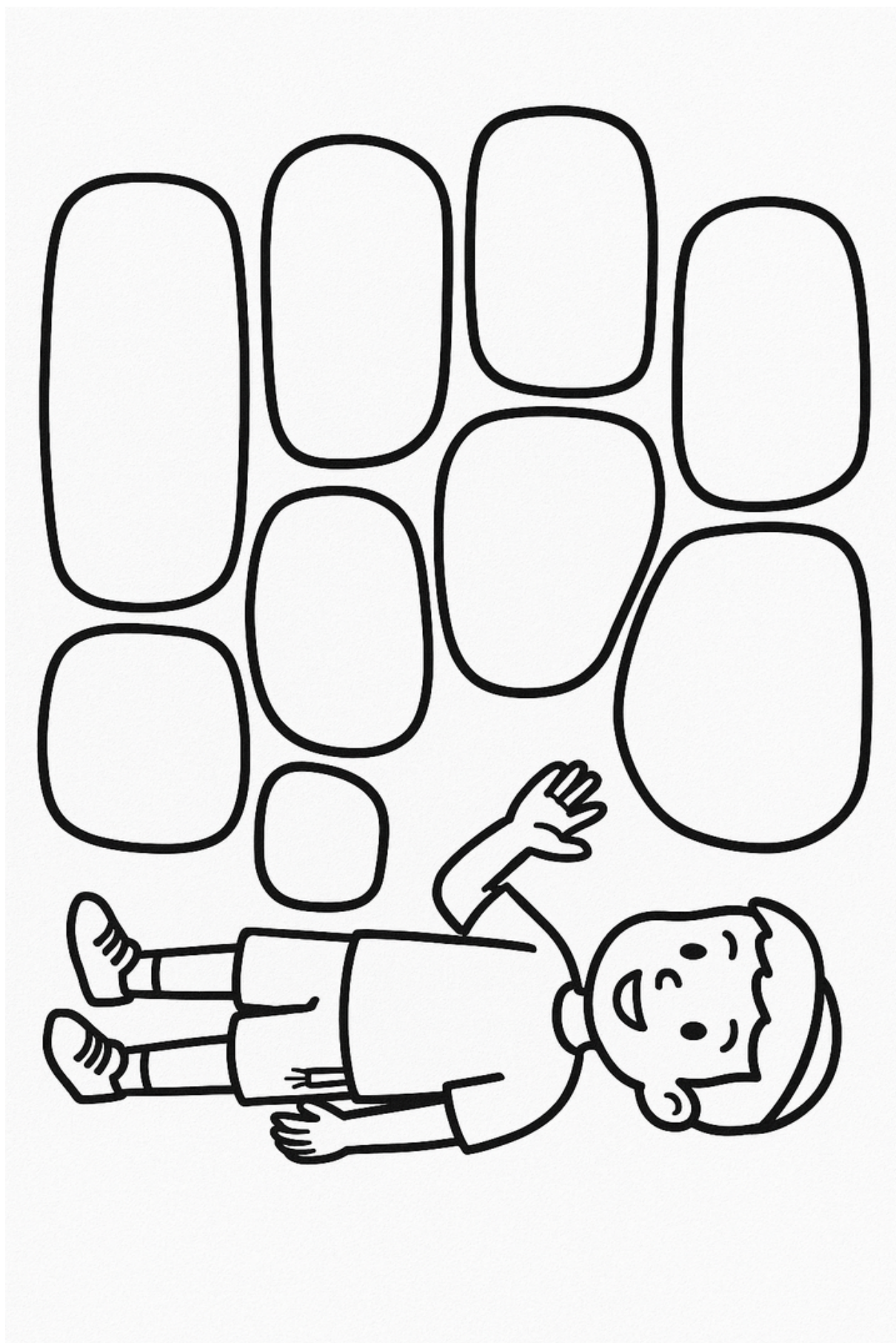
שלב 4: סיכום ופעולה

- דיון קצר: איזה סוג של אבנים היו לנו הכי הרבה? מה זה אומר עלינו ככיתה?
- משם – קביעת פעולה משותפת: למשל, אם היו הרבה אבנים של עם ישראל – מארגנים יוזמת עזרה הדדית. אם היו הרבה אבנים של ארץ ישראל – יוצאים ליום ניקיון/סיור. אם היו הרבה אבנים של תורת ישראל – קובעים זמן ללימוד משותף או תפילה קהילתית.

סיכום

- תולים בכיתה לוח גדול של אבנים שכל תלמיד מוסיף עליו אבן אישית.
- מסר מסכם: "אנחנו חלק מהצור ממנו נחצבנו, ואנחנו שמים את האבנים הבאות כדי שהסיפור הלאומי ימשיך להיבנות".

עיבוד וסיכום

מטרה: הצגת תוצרים וחיבור למסר המרכזי של שייכות אל דור ההמשך, למייסדים

ופועלים.

מה עושים?

כל קבוצה מציגה את התוצר שלה (פוסטר, ציר זמן, טבלה, כרזה) ויוצרים ציר זמן חזותי שבו מציינים מידע מתוך התוצרים:

1. אירועים חשובים: שנת הקמה, שינויים מרכזיים לאורך השנים ועוד.
2. דמויות לפי זמן פעילותם: מסכמים במעגל - מה הפתיע אתכם? היישוב שלנו עבר דרך ארוכה. היישוב התחיל בזכות אנשים שחלמו, בנו והשקיעו ואנחנו דור ההמשך. מה המחויבות שלכם?

להמשך המסע

כתבו מכתב קצר לדור המייסדים

צידה לדרך (נספחים)

נספח 1: דוגמה לפרטי מידע על הקמת היישוב שבו אתם גרים

היישוב שלנו הוקם בשנת _____, בזמן ש _____ (דוגמה: מדינת ישראל קמה). קבוצת משפחות מ _____ הגיעו לכאן כי רצו להקים יישוב חדש. במקום שבו אנו יושבים עכשיו היו אז רק _____ (דיונות חול, ביצות, שדות פתוחים).

המתיושבים הראשונים עבדו קשה - בנו בתים ראשונים ואפילו בית ספר קטן, הם היו חלק מהחזון לבנות את הארץ וליישב את המדינה הצעירה שלנו.

נספח 2: דפי עבודה לפי קבוצות חקר

קבוצה: אתר היסטורי

- מה שם האתר?

-

- היכן הוא נמצא?

-

- מתי הוקם?

-

- מה היה תפקידו בעבר?

-

- מה תפקידו כיום?

-

- למה חשוב לשמור עליו?

-

קבוצה: דמות מפתח

- שם הדמות:

-

- מתי חיה ופעלה?

-

- מה היה תפקידה?

-

- מה תרומתה ליישוב?

-

- סיפור קצר או פרט מעניין עליה:

-

דף משימה קבוצתי

שמות חברי הקבוצה

_____	_____
_____	_____
_____	_____

אתר היסטורי

שם האתר

איפה הוא נמצא?

מתי הוקם?

מה היה תפקידו בעבר?

מה תפקידו כיום?

למה חשוב לשמור עליו?

דף משימה קבוצתי

שמות חברי הקבוצה

_____	_____
_____	_____
_____	_____

דמות מפתח

שם הדמות

מתי חיה ופעלה?

מה היה תפקידה?

מה תרומתה ליישוב?

סיפור קצר או פרט מעניין עליה

